

Регламент ЄС щодо знелісення та деградації лісів: завдання для експортерів

Алла Оборська, виконавчий
директор Асоціації «Національна
Система Лісової Добровільної
Сертифікації», кандидат с.-г. наук

European
Union

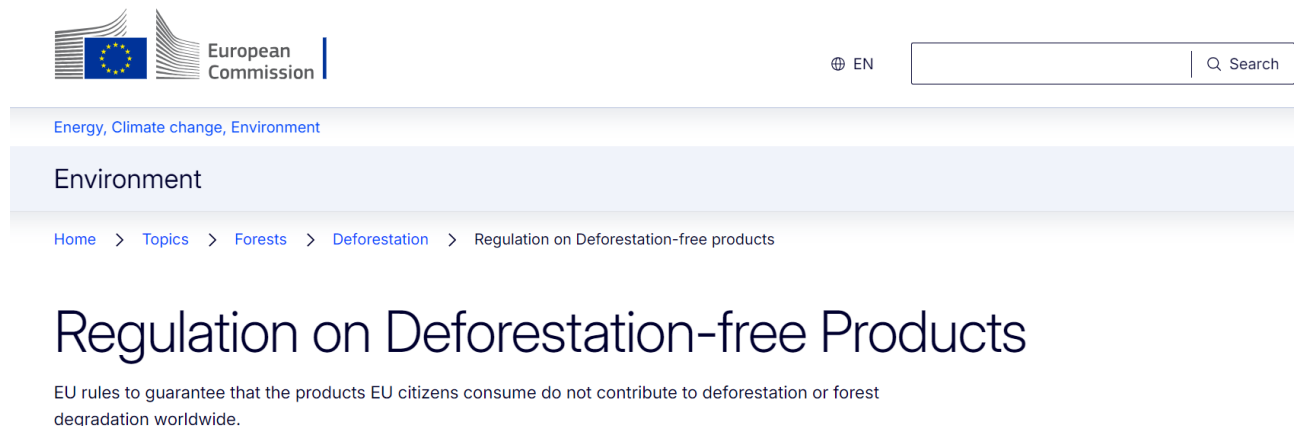
EUR-Lex

Access to European Union law

Загальна інформація про EUDR. Чому це важливо?

- **Регламент (ЄС) 2023/1115**
Європейського Парламенту та Ради
від 31 травня 2023 року щодо
розміщення на ринку Європейського
Союзу та експорту з Європейського
Союзу відповідних товарів та
продукції, пов'язаних зі знелісненням
та деградацією лісів, а також про
скасування Регламенту (ЄС)
№995/2146
- **Має цілі:**
- мінімізації внеску Євросоюзу у **знеліснення** та **деградацію** лісів у всьому світі і таким чином, сприяння зменшенню глобального знеліснення;
- зменшення внеску Євросоюзу у викиди парникових газів і глобальну втрату біорізноманіття.

- Регламент набув чинності 29 червня 2023 року, з перехідним періодом до грудня 2025 року для великих та середніх компаній і до червня 2026 року для малих компаній.
- https://environment.ec.europa.eu/topics/forests/deforestation/regulation-deforestation-free-products_en
- GUIDANCE DOCUMENT (Керівний документ) і FAQs (Розділ поширених запитань)

Відповідні товари і продукція

Відповідно до EUDR, сім товарів і пов'язана з ними продукція повинні відповідати вимогам, пов'язаним із вирубкою та деградацією лісів, щоб продавати чи експортувати їх на ринку ЄС:

- *велика рогата худоба,*
- *какао, кава, олійна пальма, каучук,*
- *соя та **деревина**.*

- ***4401-4421** (без винятків)*
- *Целюлоза та папір груп **47** та **48**, за винятком продуктів на основі бамбука та вторинних продуктів*
- ***ex 49** Друкована продукція, періодичні видання або інша продукція поліграфічної промисловості; рукописи або машинописні тексти та плани*
- ***ex 9401** Меблі для сидіння (крім включених до товарної позиції **9402**), які перетворюються або не перетворюються на ліжка, та їх частини з деревини*
- ***9403 30, 9403 40, 9403 50, 9403 60** та*
- ***9403 91** Меблі дерев'яні та їх частини*
- ***9406 10** Будівлі дерев'яні збірні*

Критерії відповідності продукції, яка потрапляє на ринок ЄС (стаття 3 Регламенту)

- Відповідні товари та відповідна продукція не повинні розміщуватися або бути доступними на ринку, або експортуватися, якщо не виконано всі такі умови:
- (a) вони не спричиняють знеліснення;
- (b) вони були виготовлені з дотриманням вимог відповідного законодавства країни виробництва; і
- (c) на них поширюється заява про належну обачність.

Пункт (a) базується на аналізі рівня ризику країни: низький, середній, високий

***Європейською комісією Україну визнано країною з низьким ризиком за
Регламентом ЄС щодо запобігання знелісенню (EUDR)***

Вимоги до компаній

- Оператори та трейдери, які хочуть розмістити цю продукцію на ринку ЄС або експортувати з ЄС, повинні будуть подавати **заяву про належну обачність компетентним органам.**
- **Належна обачність:**
- **(а) збір інформації, даних і документів, необхідних для виконання вимог;**
- **(б) заходи з оцінки ризику;**
- **(с) заходи щодо зменшення ризику.**

- оператор – будь-який суб'єкт господарювання, який в ході комерційної діяльності розміщує відповідну продукцію на ринку або експортує її;
- трейдер – будь-який суб'єкт господарювання у ланцюзі постачання, крім оператора, який в ході комерційної діяльності надає доступності на ринку відповідній продукції;
- розміщення на ринку – перше надання доступності відповідного товару або відповідної продукції на ринку ЄС;

***! Важливо:* доки Україна не є членом ЄС, українські компанії лише продають свою продукцію операторам і трейдерам - компаніям зареєстрованим в ЄС малим або великим і середнім**

Вимоги до інформації

- **Стаття 9**
- **Оператори повинні збирати наступну інформацію:**
 - Опис продукції
 - Кількість продукції
 - Країну виробництва та, де це доречно, її частини;
 - **Геолокацію** всіх земельних ділянок, де були вироблені відповідні товари
 - Контакти покупця або продавця
- **Достатньо переконливу та перевірену інформацію про те, що відповідна продукція не призводить до вирубки лісів;**
- **Достатньо переконливу та перевірену інформацію про те, що відповідні товари були вироблені відповідно до чинного законодавства країни виробництва, включаючи будь-які домовленості, що надають право використовувати відповідну територію для цілей виробництва відповідного товару.**

Вимоги до інформації - геолокація

- Необхідно буде надавати **геолокацію** всіх земельних ділянок, де були вироблені відповідні товари, які містить відповідна продукція або з використанням її було виготовлено, а також дату або діапазон часу виробництва;
- якщо відповідна продукція містить або була виготовлений з відповідних товарів, вироблених на різних ділянках землі, має бути включено геолокацію всіх різних ділянок землі;
- будь-яке знелісення або деградація лісів на певних ділянках землі автоматично призведе до дискваліфікації всіх відповідних товарів і відповідної продукції з цих ділянок землі від розміщення, надання доступності на ринку чи експорту

- ДП «ЛІАЦ» пропонує два варіанти можливості отримати геокоординати:
- Через реєстр лісорубних квитків, в якому у відкритому доступі будуть відображені координати лісових ділянок:
<https://lk.ukrforest.com/forest-tickets/index>
- Через Кабінет користувача, який передбачає розширені можливості (запис навчальної онлайн-сесії
<https://www.ukrforest.com/v/e/2025-05-30.mp4>)

Важливо: Геокоординати до лісорубних квитків мають визначати лісові господарства, **натепер це добровільна функція**

Realizacija lisoprodukcii (Sertifikat) (Po Porodi) X

Реалізація лісопродукції (Сертифікат) (По Породі)

Період: ... Варіант звіт:

Настроїти... Сформулювати В Excel Сформулювати Geogebra

Voi dī • 3

Реалізація лісопродукції (Сертифікат)
Пилорама. 20.05.2025 17:20:05

Параметри: Початок періоду: 20.05.2025 00:00:00

Кінець періоду: 20.05.2025 23:59:59

Відбір: Контрагент Дорівнює "ПП Пилорама"

ТТН	Об'єм	Ціна	Сума без ПДВ	ПДВ	Сума з ПДВ	
Лісорубний білет						
Ділянка	Координати					
Товарно-транспортна накладна ДУА480031 від 20.05.2025 13:50:15	1,2860	1 000,00	1 286,00	257,2	1 543,2	
Лісорубний квиток 111111 від 20.05.2025 00:00:00	1,2860	1 000,00	1 286,00	257,2	1 543,2	
4 кв (1 вид) 1 дп.	[50.448312.30.539616][50.446741.30.537427][50.444349.30.541706][50.445867.30.543394][50.448312.30.539616]	1,2860	1 000,00	1 286,00	257,2	1 543,2
Товарно-транспортна накладна ДУА480032 від 20.05.2025 13:20	1,2860	1 000,00	1 286,00	257,2	1 543,2	
Лісорубний квиток 111111 від 20.05.2025 00:00:00	1,2860	1 000,00	1 286,00	257,2	1 543,2	
4 кв (1 вид) 1 дп.	[50.448312.30.539616][50.446741.30.537427][50.444349.30.541706][50.445867.30.543394][50.448312.30.539616]	1,2860	1 000,00	1 286,00	257,2	1 543,2
Товарно-транспортна накладна ДУА480033 від 20.05.2025 14:00:06	1,2860	1 000,00	1 286,00	257,2	1 543,2	
Лісорубний квиток 222222 від 20.05.2025 00:00:00	1,2860	1 000,00	1 286,00	257,2	1 543,2	
4 кв (1 вид) 2 дп.	[50.443899.30.508870][50.440682.30.506315][50.441995.30.501520][50.444385.30.499125][50.445292.30.500808][50.443899.30.508870]	1,2860	1 000,00	1 286,00	257,2	1 543,2
Разом	3,8580	1 000,00	3 858,00	771,6	4 629,6	

● Import

□ Export

□ Domestic

3. Operator/Trader name and address

Name ⓘ FR DDS OPER TRAD AUTH REP Valid

Country France ISO Code FR

* 4. Place of Activity

Country of activity No country selection Country of entry No country selection

5. Additional Information

6. Commodity(ies) or Product(s) *

+Add Commodity or Product

xRemove All

	Net Mass (Kg)	Volume (m3)	Supplementary Units	Area (ha)
Totals:	97685.23	0.00	0	0.00

1 12 OIL SEEDS AND OLEAGINOUS FRUITS, MISCELLANEOUS GRAINS, SEEDS AND FRUIT, INDUSTRIAL OR MEDICINAL PLANTS, STRAW AND FODDER Remove 1201 Soya beans, whether or not broken

Commodity(ies) or Product(s) Description *	Net Mass (Kg) *	Volume (m3)	Supplementary Units	Total Area (ha)
Soya beans	97685.23		Se ▾	0.00

Scientific Name

Common Name

1 Scientific Name

Common Name

+ Add Production Place

Geolocation information visible to downstream operator reference

 ImportІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА
ЄВРОКОМІСІЇ

- ☒ Мої місця
- ☒ Екскурсія
 - Переконайтесь, що шар тривимірних будівель увімкнений
- ☒ Тимчасові місця
- ☒ Список ділянок

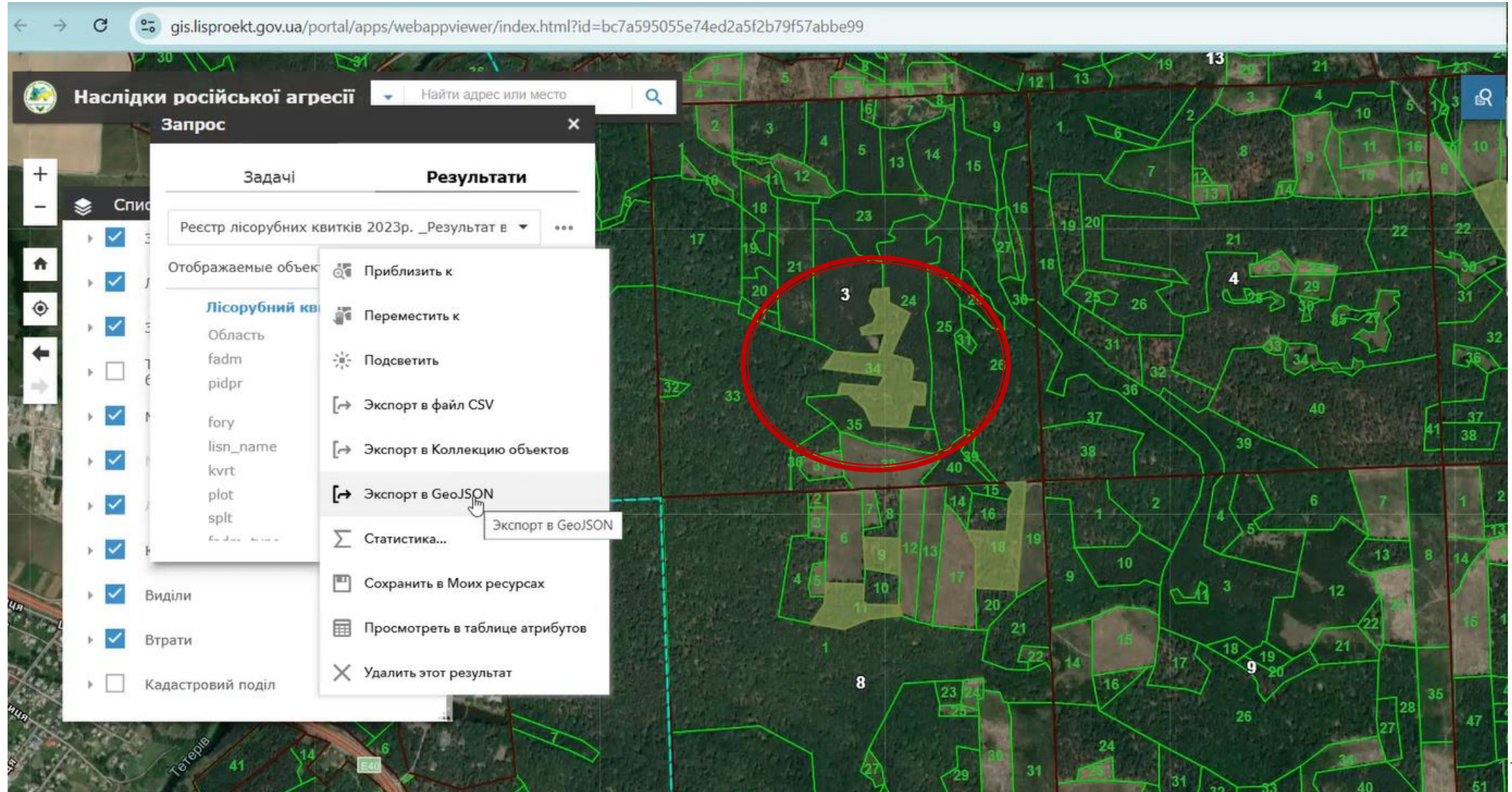
- ☒ Основна база даних
 - ☐ Сповіщення
 - ☒ Межі та мітки
 - ☒ Місця
 - ☐ Фотографії
 - ☒ Дороги
 - ☐ Тривимірні будівлі
 - ☐ Погода
 - ☐ Галерея
 - ☐ Додатково
 - ☒ Ландшафт

Image © 2025 Airbus
Image © 2025 Maxar Technologies

Додаткова можливість – координація з Інформаційною системою ВО «Укрдержліспроєкт»

Вимоги до інформації – **застосовне законодавство**

Усе крім пункту g) застосовне до України. Частіше всього фіксується, зокрема контролюючими органами порушення пунктів а-с

- (40) «відповідне законодавство країни виробництва» означає закони, що застосовуються в країні виробництва щодо правового статусу території виробництва з точки зору:
- (а) права землекористування;
- (b) охорони довкілля;
- (с) правил, пов'язаних з лісами, включаючи управління лісами та збереження біорізноманіття, якщо вони безпосередньо пов'язані із заготівлею деревини;
- (d) прав третіх осіб;
- (е) трудових прав
- (f) прав людини, захищених міжнародним правом;
- (g) принципу вільної, попередньої та інформованої згоди, у тому числі, як викладено в Декларації ООН про права корінних народів;
- (h) податкового, антикорупційного, торговельного та митного регулювання.

На стор. 14 Посібника наведені
приклади

Вимоги до інформації – *критичні моменти*

A → Single property

B → Plot of land where relevant commodity is produced (soy for example)

C → Deforested area

ДП «Ліси України» - юридична особа
Філія – код ЄДРПОУ
«Надлісництво»?

- У пункті 1.15 FAQ зазначено, що якщо є порушення легальності десь в межах **single real estate property** то невідповідною буде **ВСЯ** продукція в межах цього. Є питання щодо трактування терміну **single real estate property (єдине нерухоме майно – це не plot of land)**, особливо зважаючи на пункт (h) – «дотримання податкового, антикорупційного, торговельного та митного регулювання».
- **Що це буде для України?**

Вимоги до інформації – *критичні моменти*

- Самовільні рубки
- Незаконні санітарні рубки
- Рубки в ПЗФ без лімітів
- Рубки, не передбачені законодавством
- Порушення чинних правил рубок
- Інші специфічні проблеми, які важко визначити покупцям деревини...

Звіти НУО, рішення EUTR <https://www.earthsight.org.uk/news/analysis-eu-says-neither-fsc-nor-ukraine-government-can-guarantee-wood-is-legal> - *потрібна буде додаткова інформація*

Вимоги до інформації - **достатньо переконлива та перевірена інформація про те, що відповідна продукція не призводить до вирубки лісів (deforestation-free)**

- (13) «без вирубки лісів» означає:
- (а) що відповідна продукція містить відповідні товари, була вироблена з них або була виготовлена з їх використанням на землях, які не зазнали вирубки лісів після 31 грудня 2020 року;
- та
- (б) у випадку відповідної продукції, що містить деревину або була виготовлена з її використанням, деревину було заготовлено в лісі без спричинення **деградації** лісів після 31 грудня 2020 року
- Дегградація лісів теж має чітке визначення.
- **Приклад:**
- Первинні ліси (український відповідник – праліси, квазіпраліси, природні ліси) регламент не дозволяє перетворювати у плантації, плантаційні насадження чи інші лісисті землі. І визначає їх за фактом в натурі, а не за документальною фіксацією.
- В Україні ці категорії лісів заборонено вирубувати. Але є праліси фактично визначені науковцями чи екологічними організаціями без офіційного затвердження (На Закарпатті вирубали праліси для дороги до майбутньої ВЕС)

Згідно вимог регламенту оператор повинен перевіряти відсутність деградації -
потрібна буде додаткова інформація

Вимоги до інформації

- *Оператор повинен надавати компетентним органам на запит інформацію, документи та дані, зібрані відповідно до статті 9.*

- Для виконання цього пункту необхідно вивчати всі матеріали, на основі яких були видані лісорубні квитки.

З врахуванням роз'яснень Посібника «Оператори повинні вживати розумних заходів, щоб переконатися в тому, що такі документи є справжніми, залежно від їх оцінки загальної ситуації в країні виробництва. У зв'язку з цим оператор повинен також враховувати ризик корупції (наприклад, хабарництва, змови або шахрайства)», **додаткові матеріали для підтвердження законності будуть необхідні.**

Оцінка ризику

Частина критеріїв, які стосуються корінних народів, нерелевантні для України

- (a) перенесення ризику на відповідну країну виробництва – **для України визначено низький ризик;**
- (f) поширеність вирубки або деградації лісів у країні виробництва або її частинах;
- (g) джерело, надійність, достовірність та посилення на іншу доступну документацію інформації;
- (h) проблеми, пов'язані з країною виробництва та походження або її частинами, такі як **рівень корупції**, поширеність фальсифікації документів та даних, відсутність правоохоронних органів, порушення міжнародних прав людини, збройний конфлікт або наявність санкцій, запроваджених Радою Безпеки ООН або Радою Європейського Союзу;
- (i) складність відповідного ланцюга постачання;
- (j) ризик обходу Регламенту або змішування з відповідною продукцією **невідомого походження** або виробленою в районах, де відбулися або відбуваються знелісення або деградація лісів;
- (k) висновки засідань експертних груп Європейської Комісії;
- (l) **обґрунтовані занепокоєння** та інформація про історію недотримання операторами або трейдерами відповідного ланцюга постачання вимог Регламенту;
- (m) будь-яка інформація, яка вказувала б на ризик невідповідності відповідної продукції;
- (n) додаткова інформація, надана **сертифікацією** ...

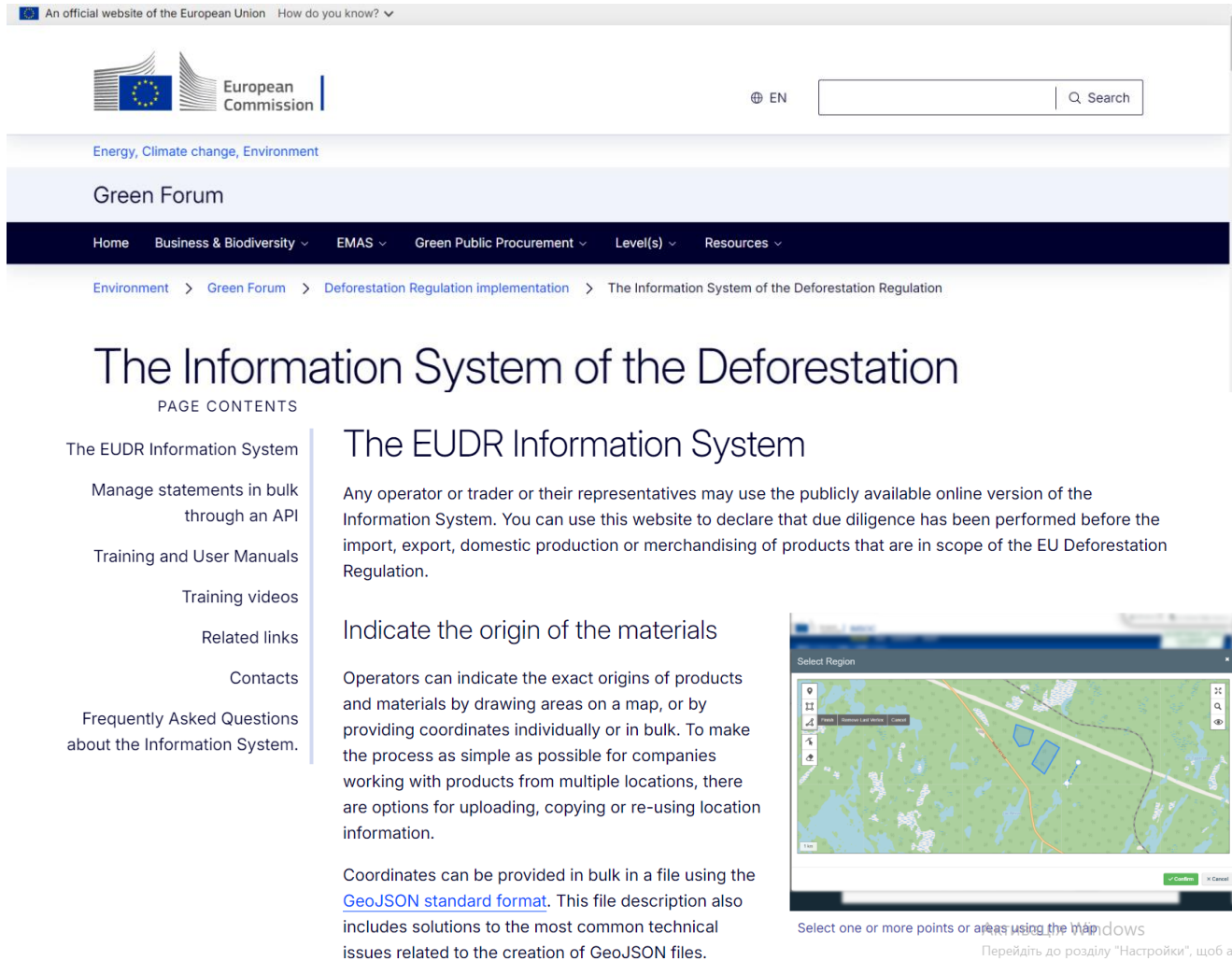
Зниження ризику

- За винятком випадків, коли оцінка ризиків показує, що ризик невідповідності відповідної продукції відсутній або є лише незначним, оператор, перед розміщенням відповідної продукції на ринку або її експортом, повинен вжити процедур та заходів щодо зниження ризику, достатніх для досягнення відсутності ризику або лише незначного ризику. Такі процедури та заходи можуть включати будь-що з наступного:
 - (а) вимога додаткової інформації, даних або документів;
 - (б) проведення незалежних обстежень або аудитів;
 - (с) вжиття інших заходів щодо вимог до інформації.
- Такі процедури та заходи **можуть (may)** також включати підтримку дотримання цього Регламенту **постачальниками цього оператора**

Спрощена належна обачність

- **Передбачена** для країн з низьким ризиком, не потребує виконання оцінки ризику і зниження ризику: оператор повинен надати компетентному органу на запит відповідну документацію, яка підтверджує, що існує незначний ризик обходу Регламенту або змішування з продукцією невідомого походження або походження в країнах високого або стандартного ризику або їх частинах.
- **Однак**, у випадку отримання будь-якої інформації про можливість обходу регламенту або обґрунтованих занепокоєнь, необхідно проводити оцінку ризику і заходи зі зниження ризику.
- ***Збір інформації обов'язковий у будь-якому випадку.***

Інформаційна система ЄС

An official website of the European Union How do you know? ▾

European Commission

EN Search

Energy, Climate change, Environment

Green Forum

Home Business & Biodiversity EMAS Green Public Procurement Level(s) Resources

Environment > Green Forum > Deforestation Regulation implementation > The Information System of the Deforestation Regulation

The Information System of the Deforestation Regulation

PAGE CONTENTS

The EUDR Information System

Manage statements in bulk through an API

Training and User Manuals

Training videos

Related links

Contacts

Frequently Asked Questions about the Information System.

The EUDR Information System

Any operator or trader or their representatives may use the publicly available online version of the Information System. You can use this website to declare that due diligence has been performed before the import, export, domestic production or merchandising of products that are in scope of the EU Deforestation Regulation.

Indicate the origin of the materials

Operators can indicate the exact origins of products and materials by drawing areas on a map, or by providing coordinates individually or in bulk. To make the process as simple as possible for companies working with products from multiple locations, there are options for uploading, copying or re-using location information.

Coordinates can be provided in bulk in a file using the [GeoJSON standard format](#). This file description also includes solutions to the most common technical issues related to the creation of GeoJSON files.

Select one or more points or areas using the map

Перейдіть до розділу "Настройки", щоб ак

- Працює з грудня 2024 року.
- В інформаційній системі повинна здійснюватися онлайн-реєстрація заяв про належну обачність, де оператори, трейдери або їхні представники подають документи, які підтверджують відповідність їхньої продукції вимогам Регламенту.
- Є робоча та навчальна версії, розміщені навчальні відео, посібники користувача та інша корисна інформація.
- В системі також можна протестувати файли геолокації у форматі GeoJSON.

https://green-forum.ec.europa.eu/deforestation-regulation-implementation/information-system-deforestation-regulation_en

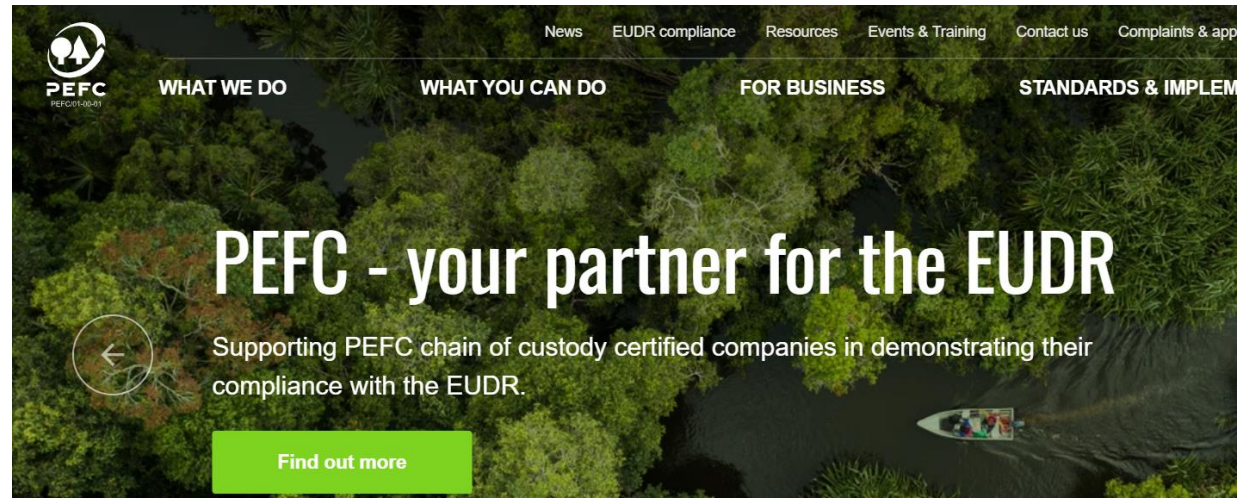
Заходи на державному рівні щодо EUDR

- За сприяння проекту ЄС «Інституційна та політична реформа дрібномасштабного сільського господарства (IPRSA)» здійснюється розробка проекту Закону України «**Про торгівлю товарами і продукцією, пов'язаними зі знелісенням та деградацією лісів**».
- Розробка цього закону є обов'язковою у рамках Ukraine Facility (програми фінансової підтримки України від Європейського Союзу).
- Базова частина закону має рамковий характер і з врахуванням національних особливостей імплементує вимоги EUDR.
- Прикінцевими положеннями законопроекту також передбачено внесення змін до чинних законів України, які стосуються імплементції вимог базової частини.
- Якщо законопроект буде прийнятий, збирати і надавати усю необхідну інформацію, зокрема і геолокацію зобов'язані будуть **лісокористувачі**. Покупці деревини зможуть її використовувати.

Важливо! Окрім закону необхідна розробка ряду підзаконних актів, на рівні держави потрібна системна робота щодо зменшення ризику знелісення і деградації, а особливо щодо забезпечення і контролю законності у сфері лісових відносин

Лісова сертифікація PEFC у контексті EUDR

- PEFC стандарт лісоуправління включає обов'язкові базові вимоги EUDR
- Стандарт ланцюга поставок доповнений модулем PEFC EUDR DDS
- Узгодження з EUDR здійснюється також через Керівництво з використання (PEFC GD 2001) стандарту ланцюга поставок та пов'язаних стандартів – оновлене 10 червня 2025 року
- [Сторінка EUDR на сайті PEFC](https://pefc.org/eudr)
<https://pefc.org/eudr>

Chain of Custody of Forest and Tree Based Products and Related Standards – Guidance for Use, PEFC GD 2001:2025

TECHNICAL DOCUMENTATION

Лісова сертифікація PEFC у контексті EUDR – Україна

- У червні 2025 року Національна Система Лісової Добровільної Сертифікації розпочинає процес оновлення стандарту лісоуправління.
- Планується включити для сертифікованих лісокористувачів обов'язкові вимоги:
 - *надання геолокації усіх ділянок, на які виписані лісорубні квитки*
 - *надання додаткових матеріалів, на підставі яких виписані лісорубні квитки*
 - *надання на запит покупця іншої інформації, зокрема актів перевірок контролюючих органів та матеріалів судових розглядів.*

<https://woodcertification.com.ua/>

Дякую за увагу!